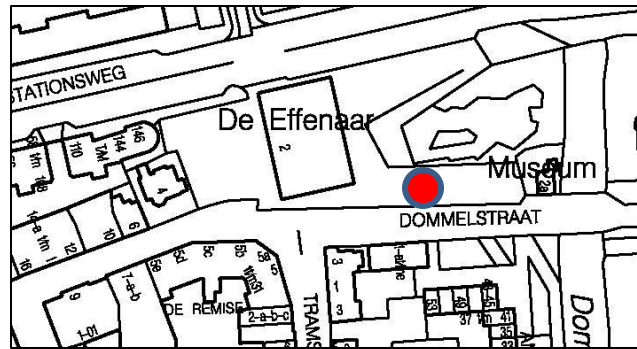

Dommelstraat bij 2a

Datum van aanwijzing: 03-02-2009

Redengevende omschrijving

Beschrijving

Muur van de textielfabriek van Van den Briel & Verster, 1873/1884

De gevel aan de Dommelstraat was onderdeel van twee volumes van de fabriek van Van den Briel en Verster. De fabriek werd in verschillende perioden gebouwd in de laatste decennia van de 19e eeuw. Kenmerkend voor de bouwstijl zijn de segmentering in roodbruine baksteengevels en de gevarieerde muizentandingen.

Het linkerdeel stamt uit 1912, het rechterdeel werd in identieke stijl tussen 1912 en 1924 gebouwd. De huidige (losstaande) gevel toont ons nog een aantal ramen met rondbogen. Deze ramen bestaan telkens uit drie losse elementen, die door een rijtje bakstenen van elkaar gescheiden worden. Visueel vormen ze zo een eenheid.

Geschiedenis

Op het grondgebied dat tussen twee takken van de Dommel lag, werd gewerkt in de linnen- en katoenindustrie. Daar lag de weverij van Lurasco. Aan de overkant lag de fabriek van Ign. de Haes en nabij was de fabriek van Grijseels gevestigd. P. M. Luraschi, eigenaar van het stuk weiland sinds 1872, bouwde een fabriek in een L-vorm. In de eerstvolgende jaren werd de fabriek flink uitgebreid. De fabriek van Van den Briel en Verster werd in verschillende perioden gebouwd in de laatste decennia van de 19e eeuw. In 1883 kocht Pieter Jacob Bisdom het hele complex op. In 1884/1885 bouwde Bisdom een spoelhuis op een stuk grond direct naast de Dommel gelegen, dat als weiland van de weverij in gebruik geweest was. Het spoelhuisje had een functie in het bleekproces voor linnen. De constructie was zodanig ontworpen, dat het rivierwater aan de Dommelzijde in en onder het huisje kon stromen, zodat het in de fabriek geproduceerde linnen kon worden gespoeld in koud stromend water na het "logen" en "melken/zuren". In 1922/23 werd het spoelhuis verbouwd, omdat stromend rivierwater in het spoelproces overbodig werd. De vloeren op de begane grond werden met beton dichtgestort en voor bewoning geschikt gemaakt. De gevel aan de Dommelzijde werd dichtgezet, maar de raam- en deurindelingen in de overige drie gevels op de begane grond bleven ongewijzigd. Het huis kreeg een extra etage met daarboven een zolderruimte met een venster in de voorgevel en een nieuw spits dak. Personeel van de linnenfabrikanten heeft het nog jarenlang bewoond.

De beschadigingen aan het spoelhuis, in 1944 door oorlogsgeweld ontstaan, werden in 1945 hersteld.

De linnenfabriek en alle daarbij horende bebouwing werden in 1895 gekocht door enkele personen uit de familie Bisdom en door Pieter Johan van den Briel, die tot 1915 mede-eigenaar was.

In 1918 werden de bezittingen, inclusief het spoelhuis, door de firma Van den Briel en Verster uit Eindhoven overgenomen, waarna nog diverse volumes op het terrein werden bijgebouwd.

De linnenfabricage werd door de N.V. Van den Briel en Verster nog tot 1963 voortgezet. Een jaar later werd het terrein, waarop de fabriek, het spoelhuis en verschillende andere gebouwen stonden, verkocht aan de gemeente Eindhoven. In 1970 werd de bouwvergunning verleend om de voormalige fabriek tot het jongeren centrum 'De Effenaar' te verbouwen. Tussen 2002 en 2004 is het fabriekscomplex gesloopt met uitzondering van het Spoelhuisje en een groot deel van de éénlaagse gevel aan de Dommelstraat.